אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תתקכח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' חנוכה תרע"ט

נמען: הוריו ובנותיו (ולאמו ביידיש)

עניין הרבנות בירושלים: הרב פסח צבי פרנק כתב לו בחורף שעבר, ועכשיו כתב הוועד הכללי שני מכתבים, וגם ביקשו מהרב הראשי הרץ לעזור ברשיון יציאה. הרב קוק משתוקק לקבוע את דירתו בירושלים, אבל אינו יודע את המצב ואם העול לפי כוחו. מיפו לא קיבל שום פנייה. הרב קוק ביקש מאחיו ומחתנו לברר. אילו כתבו כל המוסדות הכשרים יחד שהם רוצים שיפעל בשבילם, היה אפשר לעשות הרבה, אבל כשהציונים מכריזים שהם מכלכלים הכול, קשה. חובה שלא להפקיר את הכספים של יראי ה', ולשם כך נחוצה 'הסתדרות ירושלים'. הרב קוק מבקש מבנותיו לכתוב ולהצליח בלימודיהן. לאמו ביידיש: הרב קוק היה רוצה לקבל את כתב ידה (בצירוף תרגום).

עיקרי הדברים

- הצעת הרבנות בירושלים.
- שאלת יפו.
- כספי היראים לא יופקרו.
- 'הסתדרות ירושלים'.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], ה' חנוכה עטר"ת[2].

הורי והיקרים עט"ר[3] שליט"א[4], ובנותי היקרות וכל יקירינו שיחיו לאוי"ט[5]. שלו'[6] וברכה וכט"ס[7].

מאד נשמחנו ב"ה בשמחת מכתבם היקר, אין בפי די תודה להודות לכאאמו"ר[8] שליט"א, על דבריו היקרים אשר היו לנו לנחת. וע"ד[9] הענין של ירושת"ו[10], [ההזמנה לכהן כרב העיר ירושלים] הנה עוד בחורף העבר כתב לי מזה הענין הרב ר'[11] פסח צבי פרנק [הרב צבי פסח פרנק, לימים רבה

---

1 ב"ה - ברוך השם

2 עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"

3 עט"ר - עטרת ראשי

4 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן

5 לאוי"ט - לאורך ימים טובים

6 שלו' - שלום

7 וכט"ס - וכל טוב סלה

8 לכאאמו"ר - לכבוד אדוני אבי מורי ורבי

9 וע"ד - ועל דבר

10 ירושת"ו - ירושלים תבנה ותכונן

11 ר' - רבי

של ירושלים] נ"י[12], וכתבתי לו פרטים אחדים, ומאז לא קבלתי מהם שום מכתב, ואח"כ[13] או בפרק ההוא כתבו לי מזה רש"ח[14] ושמואל שי'[15] וג"כ[16] בדברים כלליים. אמנם באלו הימים כתבו לי מועה"כ[17] שתי אגרות כמעט רצופים, ואנכי השבתי להם על הראשון איזה פרטים ועוד לא קבלתי מהם תשובה, רק שבתוך כך בא מהם מכתב להטשיף רבי דפה ד"ר[18] הערץ [הרב הראשי, הרב יוסף צבי הרץ] נ"י, שיעזור לי ע"ד[19] הרשיון לנסע מטעם הרשות פה, וזה בע"ה[20] יעלה לא כ"כ[21] בכבדות כאשר נקרה.

והנה עם כל תשוקתי להקדים בעה"י[22] את באי לאה"ק[23], וכל ישעי וחפצי הי'[24] לקבע את דירתי בעיקו"ת[25] ירושת"ו, בכ"ז[26] עדיין לא אדע איך הוא המצב, ואם העול המוכרח להיות עמוס בזה הוא לפי כחי וכשרוני הדלים. אמנם לעומת זה מיפו הלא אין לי שום הערה ושום בקשה, ולא אדע כלל איך מתיחסים כעת אלי. אמנם כבר כתבתי מזה לשמואל ולש"ח[27] שי', אקוה שהם יעמידוני על בירור הדברים, וגם לחתני הישר שיחי'[28] כתבתי מזה הענין וכמו-כן לרבי יוסף שלנו שי'. אקוה שכולם יחד יפקחו בזריזות בכל פרטי הדברים וישיבוני דבר דבור על אפניו.

והנה אם היו הענינים באי"י[29] מכל המוסדות של אחינו הכשרים מסודרים לפחות במדה זו, עד שהיו כולם כותבים שהם חפצים שאעשה עבורם, באופן מפורסם, הי' אפשר לעשות הרבה לטובתם, אבל כיון שכותבים רק יחידים, ומוסדות בודדים, קשה מאד לעשות דברים גדולים בשעה שהציונים מפגינים שהם מכלכלים את הכל. ובאמת חובה רבה היא מוטלת על כל יראי ד' ושומרי עדותיו שלא להפקיר את השפעת הכספים שהם באים מידי יראים וכשרי ישראל, והם נתנים לידי יראי ד' וכשרים, אף שאפשר שישנם דברים שהם צריכים תיקון וסידור יותר הגון, אבל חלילה לבטל את כל היסוד של כח הכסף הנתון ברוח קדושה, מאחב"י[30] ומא"י[31].

---

12 נ"י - נרו יאיר
13 ואח"כ - ואחר כך
14 רש"ח - רבי שמואל חיים? / רבי שלמה ח... - שם אדם
15 שי' - שיחיה
16 וג"כ - וגם כן
17 מועה"כ - מ(ה)ועד הכללי
18 ד"ר - דוקטור
19 ע"ד - על דבר
20 בע"ה - בעזרת השם
21 כ"כ - כל כך
22 בעה"י - בעזרת השם יתברך
23 לאה"ק - לארץ הקודש
24 הי' - היה
25 בעיקו"ת - בעיר קודשנו ותפארתנו
26 בכ"ז - בכל זאת
27 ולש"ח - ולשמואל חיים (אחי הרב)
28 שיחי' - שיחיו
29 באי"י - בארץ ישראל
30 מאחב"י - מאחינו בני ישראל
31 ומא"י - ומארץ ישראל

אבל איך להחזיק מעמד, אי אפשר כ״א[32] ע״י[33] הסתדרות כללית, ולשם כך הננו עסוקים פה בההסתדרות ״ירושלים״ [התנועה שייסד הרב קוק בלונדון] שהי׳[34] דבר גדול אם אחינו הכשרים באי״י יכירו את ערכה, ויתמכו בה בתמיכה מוסרית פומבית. רבים מאד הדברים בזה, יזכני ד׳ לברר אותם פא״פ[35] בשמחת לב בחסדי צור ישענו ב״ה. הננו מקוים לקבל מכם בקרוב מכתבים מבשרים שלומכם וטובכם, בעה״י, ויה״ר[36] שיחנינו ד׳ בקרוב לעלות אל הקודש ולהתראות בחדות ד׳ ועזו. כתבו נא בנותי היקרות מכל אשר עמכן, שקדו ועשו חיל בכל טוב, ביראת ד׳ ובמדות טובות, ובכל למודיכן, וד׳ יצליחכן לשמחת לב כולנו. מצב״י[37] שי׳ [מבנו, הרצי״ה] הננו מקבלים מכתבים ב״ה על שלומו הטוב. מרוסיא מעוכבים הם כעת בכלל המכתבים, נקוה שבקרוב יהי׳[38] אפשר להחליף עמם מכתבים, יזכנו השי״ת[39] לשמוע ולהשמיע מהם ולהם בשורות טובות, וכט״ס.

הנני חותם את מכתבי בכפילת בקשתי להודיעני בפרטיות משלומכם ובריאותם הורי היקרים וחביבים שי׳, והשי״ת[40] ישמחנו בישועתו, וירים קרן לעמו, וקרנות צדיקים תרוממנה, וכבוד שם ד׳ יגדל בכל אפסי ארץ, ויכירו וידעו כל יושבי תבל כי ד׳ אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה, ויתן עז לעמו וירום קרן משיחו בב״א[41], כנה״ר[42] ונפש בנם עבדם חותם ביראת הכבוד וכט״ס,

הק׳ אברהם יצחק ה״ק

ליעבע טייערע מוטער לעבען. ב״ה פאר אונזער געזונדהייט. מיר פרייען זיך מיט די גערוסען וואס דער ליעבער פאטער שליט״א שרייבט אונז פון דיינט וועגען אויך. וועז עס איז דיר ניט שווער, וואלט דאס באי אונז זייער טייער זיין דיין ליעבע געשיצטע האנדשריפט צו ערהאלטען. מיט גרוס און עהרענפורכט, דיין זאהן

אברהם יצחק ה״ק

תרגום

אמא תחי האהובה והיקרה. ב״ה על בריאותנו. אנחנו שמחים בדרישת-שלום, אשר אבא האהוב שליט״א כותב אלינו גם בשבילך. אם לא קשה לך היה זה יקר מאד לקבל כתב-ידך האהוב החשוב.

בברכת שלו׳ ויראת-הכבוד, בנך

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי״ה, כרכים א׳-ד׳

---

32 כ״א - כי אם
33 ע״י - על ידי
34 שהי׳ - שהיה
35 פא״פ - פנים אל פנים
36 ויה״ר - ויהי רצון
37 מצב״י - מצבי יהודה (בנו של הרב קוק)
38 יהי׳ - יהיה
39 השי״ת - השם יתברך
40 והשי״ת - והשם יתברך
41 בב״א - במהרה בימינו אמן
42 כנה״ר - כנפשו הרמה